

Szkodliwe czynniki biologiczne dla zdrowia w środowisku pracy oraz ochrona zdrowia pracowników zawodowo narażonych na te czynniki.

Dz.U.2005.81.716 z dnia 2005.05.11

Status: Akt obowiązujący

Wersja od: 29 grudnia 2020r.

Wejście w życie:

26 maja 2005 r.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ZDROWIA ¹

z dnia 22 kwietnia 2005 r.

w sprawie szkodliwych czynników biologicznych dla zdrowia w środowisku pracy oraz ochrony zdrowia pracowników zawodowo narażonych na te czynniki ²

Na podstawie art. 222¹ § 3 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. - Kodeks pracy (Dz. U. z 1998 r. Nr 21, poz. 94, z późn. zm.) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa:

- 1) klasyfikację i wykaz szkodliwych czynników biologicznych;
- 2) wykaz prac narażających pracowników na działanie czynników biologicznych;
- 3) szczegółowe warunki ochrony pracowników przed zagrożeniami spowodowanymi przez szkodliwe czynniki biologiczne, w tym rodzaje środków niezbędnych do zapewnienia ochrony zdrowia i życia pracowników narażonych na działanie tych czynników, zakres stosowania tych środków oraz warunki i sposób monitorowania stanu zdrowia narażonych pracowników;
- 4) sposób prowadzenia rejestru prac narażających pracowników na działanie szkodliwych czynników biologicznych i rejestru pracowników zatrudnionych przy tych pracach oraz sposób przechowywania i przekazywania tych rejestrów do podmiotów właściwych do rozpoznawania lub stwierdzania choroby zawodowej.

§ 2. ³

1. Szkodliwe czynniki biologiczne mogące być przyczyną zakażenia, alergii lub zatrucia obejmują:

- 1) drobnoustroje komórkowe, w tym zmodyfikowane genetycznie;
- 2) jednostki bezkomórkowe zdolne do replikacji lub przenoszenia materiału genetycznego, w tym zmodyfikowane genetycznie;
- 3) hodowle komórkowe;
- 4) pasożyty wewnętrzne człowieka.

2. Klasyfikacja i wykaz szkodliwych czynników biologicznych są określone w załączniku nr 1 do rozporządzenia.

§ 3. Wykaz prac narażających pracowników na działanie czynników biologicznych jest określony w załączniku nr 2 do rozporządzenia.

§ 4.

1. W celu ochrony pracowników przed zagrożeniami spowodowanymi przez szkodliwy czynnik biologiczny pracodawca jest obowiązany do stosowania, na warunkach określonych w rozporządzeniu, wszelkich dostępnych środków eliminujących narażenie lub ograniczających stopień tego narażenia, zwanych dalej "środkami zapobiegawczymi".
2. Jeżeli pracownik jest zatrudniony w warunkach narażenia na działanie szkodliwego czynnika biologicznego zakwalifikowanego do grupy 1 zagrożenia, pracodawca stosuje środki zapobiegawcze określone w przepisach z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy.
3. ⁴ Jeżeli w środowisku pracy występują mikroorganizmy genetycznie zmodyfikowane, co do których istnieje podejrzenie, że mogą wykazywać właściwości chorobotwórcze, pracodawca, w zakresie swojej właściwości, zapewnia warunki określone w przepisach ustawy z dnia 22 czerwca 2001 r. o organizmach genetycznie zmodyfikowanych (Dz. U. z 2007 r. Nr 36, poz. 233).
4. Jeżeli w środowisku pracy występują mikroorganizmy o nieustalonej przynależności gatunkowej, co do których istnieje podejrzenie, że mogą wykazywać właściwości chorobotwórcze, pracodawca, w zakresie swojej właściwości, zapewnia środki zapobiegawcze, przewidziane dla szkodliwego czynnika biologicznego zakwalifikowanego do najwyższej grupy zagrożenia.

§ 5.

1. Przed wyborem środka zapobiegawczego pracodawca dokonuje oceny ryzyka zawodowego, na jakie jest lub może być narażony pracownik, uwzględniając w szczególności:
 - 1) klasyfikację i wykaz szkodliwych czynników biologicznych;
 - 2) rodzaj, stopień oraz czas trwania narażenia na działanie szkodliwego czynnika biologicznego;
 - 3) informację na temat:
 - a) potencjalnego działania alergizującego lub toksycznego szkodliwego czynnika biologicznego,
 - b) choroby, która może wystąpić w następstwie wykonywanej pracy,
 - c) stwierdzonej choroby, która ma bezpośredni związek z wykonywaną pracą;
 - 4) wskazówki organów właściwej inspekcji sanitarnej, Państwowej Inspekcji Pracy oraz jednostek służby medycyny pracy.
 2. W zakładach opieki zdrowotnej i zakładach leczniczych dla zwierząt pracodawca uwzględnia ponadto:
 - 1) informację na temat potencjalnego występowania szkodliwego czynnika biologicznego u pacjenta lub zwierzęcia oraz w materiale i próbkach od nich pobranych;
 - 2) zagrożenie ze strony szkodliwego czynnika biologicznego, o którym wiadomo, że jest obecny lub którego obecność jest podejrzewana u pacjenta lub u zwierzęcia oraz w materiałach i próbkach od nich pobranych;
 - 3) ryzyko wynikające z rodzaju pracy.
- § 6. Ocena ryzyka, o której mowa w § 5, powinna być aktualizowana w szczególności w odniesieniu do zmian mających znaczenie dla zdrowia pracowników w miejscu pracy.

§ 7. Stosowanie środków zapobiegawczych nie zwalnia pracodawcy od obowiązku:

- 1) unikania stosowania szkodliwego czynnika biologicznego, jeżeli rodzaj prowadzonej działalności na to pozwala, poprzez jego zastąpienie innym czynnikiem biologicznym, który zgodnie z warunkami używania nie jest niebezpieczny lub jest mniej niebezpieczny dla zdrowia pracownika;
- 2) prowadzenia rejestru prac narażających pracowników na działanie szkodliwego czynnika biologicznego zakwalifikowanego do grupy 3 lub 4 zagrożenia, w formie elektronicznej lub księgi rejestrowej, uwzględniającego w szczególności informacje dotyczące:
 - a) liczby pracowników wykonujących te prace,
 - b) wykazu czynności, podczas których pracownik jest lub może być narażony na działanie szkodliwych czynników biologicznych,
 - c) imienia, nazwiska, stanowiska oraz telefonu kontaktowego pracodawcy lub osoby przez niego upoważnionej do nadzoru w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy;
- 3) ograniczania liczby pracowników narażonych lub potencjalnie narażonych na działanie szkodliwego czynnika biologicznego;
- 4) projektowania procesu pracy w sposób pozwalający na uniknięcie lub zminimalizowanie uwalniania się szkodliwego czynnika biologicznego w miejscu pracy;
- 5) zapewniania pracownikom środków ochrony zbiorowej lub w przypadku gdy w inny sposób nie można uniknąć narażenia, środków ochrony indywidualnej, odpowiednich do rodzaju i poziomu narażenia;
- 6) zapewniania pracownikom środków hermetyczności w celu zapobiegania i redukcji przypadkowego przeniesienia lub uwolnienia szkodliwego czynnika biologicznego;
- 7) stosowania znaku ostrzegającego przed zagrożeniem biologicznym, który jest określony w załączniku nr 3 do rozporządzenia, oraz innych znaków ostrzegawczych;
- 8) sporządzenia planu postępowania na wypadek awarii z udziałem szkodliwego czynnika biologicznego zakwalifikowanego do grupy 3 lub 4 zagrożenia;
- 9) przeprowadzania badań na obecność szkodliwego czynnika biologicznego, tam gdzie jest to konieczne i technicznie wykonalne, z wyłączeniem pierwotnie zamkniętej przestrzeni;
- 10) zapewniania warunków bezpiecznego zbierania, przechowywania oraz usuwania odpadów przez pracowników, z zastosowaniem bezpiecznych i oznakowanych pojemników;
- 11) stosowania procedur bezpiecznego postępowania ze szkodliwymi czynnikami biologicznymi;
- 12) zapewniania pracownikom systematycznego szkolenia;
- 13) poinformowania pracownika o badaniach lekarskich, z których pracownik może skorzystać po ustaniu narażenia;
- 14) prowadzenia rejestru pracowników narażonych na działanie szkodliwych czynników biologicznych zakwalifikowanych do grupy 3 lub 4 zagrożenia, w formie elektronicznej lub księgi rejestrowej, uwzględniając w szczególności informacje dotyczące:
 - a) rodzaju wykonywanej pracy,

- b) stopnia zagrożenia spowodowanego działaniem szkodliwego czynnika biologicznego,
 - c) awarii i wypadków związanych z narażeniem na działanie szkodliwego czynnika biologicznego,
 - d) wyniku przeprowadzonej oceny ryzyka z podaniem nazwy szkodliwego czynnika biologicznego i grupy zagrożenia,
 - e) liczby pracowników narażonych na działanie szkodliwego czynnika biologicznego,
 - f) imienia, nazwiska, stanowiska oraz numeru telefonu kontaktowego osoby odpowiedzialnej u pracodawcy za bezpieczeństwo i higienę pracy oraz ochronę zdrowia pracowników;
- 15) informowania na wniosek pracownika lub jego przedstawiciela o:
- a) liczbie pracowników narażonych,
 - b) osobie odpowiedzialnej za bezpieczeństwo i higienę pracy oraz ochronę zdrowia pracowników.

§ 8.

1. ⁵ Informację dotyczącą użycia szkodliwego czynnika biologicznego w celach naukowo-badawczych, diagnostycznych lub przemysłowych pracodawca przekazuje właściwemu inspektorowi sanitarnemu:

- 1) co najmniej 30 dni przed dniem użycia po raz pierwszy szkodliwego czynnika biologicznego zakwalifikowanego do grupy 2-4 zagrożenia;
 - 2) w każdym przypadku, gdy zachodzą istotne zmiany mające znaczenie dla bezpieczeństwa i zdrowia pracownika w miejscu pracy;
 - 3) w ciągu 30 dni po zakończeniu działalności przez przedsiębiorstwo lub zakład;
 - 4) niezwłocznie, w przypadku każdej awarii lub wypadku, które mogły spowodować uwolnienie się szkodliwego czynnika biologicznego zakwalifikowanego do grupy 2-4 zagrożenia.
2. Informacja, o której mowa w ust. 1, uwzględnia w szczególności:
- 1) nazwę i adres przedsiębiorstwa lub zakładu oraz rodzaj prowadzonej działalności;
 - 2) komórkę organizacyjną lub stanowisko pracy, w którym występuje narażenie objęte zgłoszeniem;
 - 3) imię, nazwisko, stanowisko służbowe oraz numer telefonu kontaktowego osoby odpowiedzialnej u pracodawcy za bezpieczeństwo i higienę pracy oraz ochronę zdrowia pracowników;
 - 4) wynik przeprowadzonej oceny ryzyka zawodowego z podaniem nazwy szkodliwego czynnika biologicznego i grupy zagrożenia, rodzaju wykonywanej pracy i czasu narażenia;
 - 5) przewidywane środki zapobiegawcze;
 - 6) liczbę narażonych pracowników.
3. Laboratoria świadczące usługi diagnostyczne w odniesieniu do szkodliwych czynników biologicznych zakwalifikowanych do grupy 4 zagrożenia przekazują właściwemu inspektorowi sanitarnemu wyłącznie informacje, o których mowa w ust. 1 pkt 1 i 3.

§ 9.

1. Szkolenie, o którym mowa w § 7 pkt 12, obejmuje zagadnienia dotyczące:
 - 1) potencjalnego zagrożenia dla zdrowia i życia pracowników spowodowanego działaniem szkodliwego czynnika biologicznego;
 - 2) środków, które należy podjąć w celu zapobiegania zagrożeniom spowodowanym działaniem szkodliwego czynnika biologicznego;
 - 3) wymagań higieniczno-sanitarnych;
 - 4) wyposażenia i stosowania środków ochrony zbiorowej i indywidualnej;
 - 5) działań, które pracownicy podejmują w razie występowania awarii lub wypadków, lub dla ich zapobiegania.
2. Szkolenie jest przeprowadzane w trybie określonym w przepisach w sprawie szkolenia w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy.

§ 10.

1. Rejestr, o którym mowa w § 7 pkt 14, pracodawca przechowuje przez okres nie krótszy niż 10 lat od dnia ustania narażenia, z zastrzeżeniem ust. 2.
2. W przypadku narażenia na szkodliwy czynnik biologiczny, który może być przyczyną choroby:
 - 1) przewlekłej lub utajonej,
 - 2) która, w świetle obecnej wiedzy, jest niemożliwa do zdiagnozowania do czasu rozwinięcia się choroby,
 - 3) o wyjątkowo długim okresie wylegania,
 - 4) o nawracającym charakterze w długim okresie pomimo leczenia,
 - 5) mogącej powodować poważne, długookresowe powikłania

- rejestr przechowywany jest przez okres 40 lat od dnia ostatniego odnotowanego przypadku narażenia.

3. Pracownikowi lub przedstawicielowi pracownika udostępnia się informacje zawarte w rejestrze, o którym mowa w § 7 pkt 14:
 - 1) w pełnym zakresie - w przypadku gdy informacja dotyczy tego pracownika;
 - 2) w zakresie ograniczonym zapewniającym anonimowość osób, których informacja dotyczy - w przypadku gdy informacja dotyczy innych pracowników.
4. Dostęp do rejestru, o którym mowa w § 7 pkt 14, posiada właściwa jednostka organizacyjna służby medycyny pracy, właściwy inspektor sanitarny oraz właściwy inspektor pracy.
5. W przypadku likwidacji lub upadłości pracodawcy przekazuje on rejestr właściwemu ze względu na swoją siedzibę wojewódzkiemu ośrodkowi medycyny pracy oraz właściwemu inspektorowi sanitarnemu.

§ 11.

1. W ramach ochrony pracownika przed zagrożeniem spowodowanym przez szkodliwy czynnik biologiczny pracodawca jest ponadto obowiązany do:
 - 1) zapewnienia pracownikowi bezpiecznych warunków spożywania posiłków i napojów w wydzielonych pomieszczeniach;
 - 2) wyposażenia pracownika w odpowiednie środki ochrony indywidualnej i przechowywania ich w wyraźnie oznakowanym miejscu;

- 3) zapewnienia właściwych pomieszczeń, urządzeń higieniczno-sanitarnych, a także środków higieny osobistej oraz, jeżeli to konieczne, środków do odkażania skóry lub błon śluzowych;
 - 4) stworzenia i stosowania procedur:
 - a) pobierania, transportu oraz przetwarzania próbek i materiałów pochodzenia ludzkiego lub zwierzęcego,
 - b) dezynfekcji,
 - c) umożliwiających bezpieczne usuwanie i postępowanie ze skażonymi odpadami;
 - 5) zapewnienia bezpiecznych warunków odkażania, czyszczenia, a w razie konieczności niszczenia odzieży, środków ochrony indywidualnej i wyposażenia, które uległy skażeniu szkodliwym czynnikiem biologicznym;
 - 6) dostarczenia pracownikowi aktualnych pisemnych instrukcji postępowania ze szkodliwym czynnikiem biologicznym;
 - 7) niezwłocznego informowania wszystkich pracowników narażonych w wyniku awarii lub wypadku lub ich przedstawiciela o tym zdarzeniu, jeżeli mogło ono spowodować uwolnienie się szkodliwego czynnika biologicznego, a także o jego przyczynach oraz podjętych i proponowanych środkach mających na celu opanowanie sytuacji;
 - 8) podjęcia natychmiastowych działań mających na celu likwidację przyczyn i skutków zaistniałej awarii lub wypadku;
 - 9) zgłaszania awarii lub wypadku związanego z uwolnieniem się szkodliwego czynnika biologicznego, w zależności od jego rodzaju, do właściwych jednostek służby medycyny pracy oraz właściwego inspektora sanitarnego.
2. Instrukcje, o których mowa w ust. 1 pkt 6, obejmują także procedurę postępowania ze szkodliwym czynnikiem biologicznym w razie:
- 1) awarii lub wypadku związanych z uwolnieniem się szkodliwego czynnika biologicznego;
 - 2) narażenia na szkodliwy czynnik biologiczny zakwalifikowany do grupy 3 lub 4 zagrożenia.

§ 12.

1. W laboratoriach, w tym w laboratoriach diagnostycznych, oraz w pomieszczeniach dla zwierząt laboratoryjnych, które zostały celowo zainfekowane szkodliwymi czynnikami biologicznymi zakwalifikowanymi do grupy 2-4 zagrożenia lub które są podejrzane o zainfekowanie takimi czynnikami, do celów badawczych, rozwoju, edukacji lub diagnostyki, po przeprowadzeniu oceny narażenia oraz ustaleniu stopnia hermetyczności wymaganego dla poszczególnych szkodliwych czynników biologicznych, przyjmuje się odpowiednie środki hermetyczności.
2. W miejscach wymienionych w ust. 1 czynności związane z narażeniem na szkodliwe czynniki biologiczne są prowadzone na stanowiskach pracy do tego wyznaczonych odpowiadających przynajmniej:
 - 1) 2. stopniowi hermetyczności, dla szkodliwego czynnika biologicznego zakwalifikowanego do grupy 2 zagrożenia;
 - 2) 3. stopniowi hermetyczności, dla szkodliwego czynnika biologicznego

zakwalifikowanego do grupy 3 zagrożenia;

3) 4. stopniowi hermetyczności, dla szkodliwego czynnika biologicznego zakwalifikowanego do grupy 4 zagrożenia.

3. Jeżeli w miejscach wymienionych w ust. 1 prowadzone są prace z materiałami, w odniesieniu do których istnieje niepewność co do obecności szkodliwych czynników biologicznych mogących wywoływać choroby u ludzi, a których celem nie jest prowadzenie badań nad tymi czynnikami, w tym prowadzenie hodowli lub ich gromadzenie, stosuje się 2. stopień hermetyczności, a stopnie hermetyczności 3. lub 4. wtedy, gdy zachodzi taka konieczność.

4. W pomieszczeniach izolacyjnych, w których przebywają ludzie lub zwierzęta zakażeni lub podejrzani o zakażenie szkodliwym czynnikiem biologicznym zakwalifikowanym do grupy 3 lub 4 zagrożenia, stosuje się środki hermetyczności.

5. Środki hermetyczności i stopnie hermetyczności dla laboratoriów, zwierzętarni, pomieszczeń izolacyjnych dla ludzi i zwierząt są określone w załączniku nr 4 do rozporządzenia.

§ 13.

1. Do procesów przemysłowych, w trakcie których stosowane są szkodliwe czynniki biologiczne zakwalifikowane do grupy 2-4 zagrożenia, stosuje się odpowiednio § 12 ust. 2, z uwzględnieniem stopni hermetyczności i środków hermetyczności.

2. Właściwy inspektor sanitarny oraz właściwy inspektor pracy, na podstawie oceny ryzyka związanego z wykorzystaniem szkodliwych czynników biologicznych zakwalifikowanych do grupy 2-4 zagrożenia, mogą nakazać stosowanie odpowiednich środków hermetyczności w wykorzystaniu przemysłowym szkodliwych czynników biologicznych.

3. Środki hermetyczności i stopnie hermetyczności dla procesów przemysłowych określa załącznik nr 5 do rozporządzenia.

§ 14. Jeżeli w wyniku analiz nie jest możliwe przeprowadzenie rozstrzygającej oceny szkodliwości czynnika biologicznego i zachodzi podejrzenie, że zastosowanie danego czynnika może stanowić poważne zagrożenie dla zdrowia pracowników, prace i procesy określone w § 12 i § 13 są prowadzone wyłącznie na stanowiskach pracy, gdzie zapewniony jest przynajmniej 3. stopień hermetyczności.

§ 15.

1. W przypadku rozpoznania u pracownika choroby, która może być skutkiem narażenia na działanie szkodliwego czynnika biologicznego, do obowiązków pracodawcy należy:

1) poinformowanie właściwego inspektora sanitarnego o zaistniałym przypadku zachorowania;

2) zapewnienie pozostałym pracownikom narażonym na działanie szkodliwego czynnika biologicznego, w takim stopniu jak choremu pracownikowi, możliwości przeprowadzenia badań lekarskich;

3) przeprowadzenie ponownej oceny ryzyka na stanowisku pracy;

4) eliminacja powstałego zagrożenia.

2. Przepis ust. 1 stosuje się również, gdy nastąpił zgon pracownika, wywołany działaniem

szkodliwego czynnika biologicznego w miejscu pracy.

§ 16.

1. W przypadku wystąpienia lub możliwości wystąpienia w środowisku pracy szkodliwego czynnika biologicznego, przeciw któremu jest dostępna szczepionka, stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 6 września 2001 r. o chorobach zakaźnych i zakażeniach (Dz. U. Nr 126, poz. 1384, z późn. zm.⁴⁾).

2. Pracodawca zleca wykonywanie prac związanych z narażeniem na kontakt ze szkodliwym czynnikiem biologicznym zakwalifikowanym do grupy 3 lub 4 zagrożenia pracownikom właściwie zabezpieczonym, w tym uodpornionym przy użyciu dostępnych szczepionek.

§ 17. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

ZAŁĄCZNIKI

ZAŁĄCZNIK Nr 1 ⁶

KLASYFIKACJA I WYKAZ SZKODLIWYCH CZYNNIKÓW BIOLOGICZNYCH

I.

Klasyfikacja szkodliwych czynników biologicznych

Grupa 1 zagrożenia

Czynniki, przez które wywołanie chorób u ludzi jest mało prawdopodobne.

Grupa 2 zagrożenia

Czynniki, które mogą wywoływać choroby u ludzi, mogą być niebezpieczne dla pracowników, ale rozprzestrzenienie ich w populacji ludzkiej jest mało prawdopodobne. Zazwyczaj istnieją w stosunku do nich skuteczne metody profilaktyki lub leczenia.

Grupa 3 zagrożenia

Czynniki, które mogą wywoływać u ludzi ciężkie choroby, są niebezpieczne dla pracowników, a rozprzestrzenienie ich w populacji ludzkiej jest bardzo prawdopodobne. Zazwyczaj istnieją w stosunku do nich skuteczne metody profilaktyki lub leczenia.

Grupa 4 zagrożenia

Czynniki, które wywołują u ludzi ciężkie choroby, są niebezpieczne dla pracowników, a rozprzestrzenienie czynników w populacji ludzkiej jest bardzo prawdopodobne. Zazwyczaj nie istnieją w stosunku do nich skuteczne metody profilaktyki lub leczenia.

II.

Wykaz szkodliwych czynników biologicznych

Uwagi wprowadzające

1. Wykaz szkodliwych czynników biologicznych został przygotowany w oparciu o wpływ tych czynników na zdrowych pracowników.

Nie bierze się pod uwagę szczególnego wpływu na osoby o zwiększonej podatności, np. z takich powodów jak istniejące choroby, przyjmowanie leków, upośledzona odporność, ciąża lub karmienie piersią. Dodatkowe ryzyko dla tych pracowników powinno być wzięte pod

uwagę jako część oceny ryzyka wymaganą przepisami niniejszego rozporządzenia.

2. Czynniki biologiczne, które nie zostały zaklasyfikowane do grup 2-4 tego wykazu, nie są domyślnie klasyfikowane do grupy 1.

W przypadku rodzajów, w odniesieniu do których przynajmniej jeden gatunek jest chorobotwórczy dla ludzi, do wykazu zostały włączone gatunki, o których wiadomo, że są najczęściej odpowiedzialne za choroby, wraz z bardziej ogólnym odniesieniem do innych gatunków z tego samego rodzaju, które mogą mieć wpływ na zdrowie.

Gdy w wykazie sklasyfikowanych czynników biologicznych jest wymieniony cały rodzaj, oznacza to, że klasyfikacja obejmuje tylko gatunki i szczepy, o których wiadomo, że są chorobotwórcze. Inne gatunki i szczepy, o których wiadomo, że nie są szkodliwe dla zdrowia, są wyłączone.

3. Gdy szczep jest atenuowany lub stracił znane geny wirulencji, wówczas nie ma konieczności stosowania środków hermetyczności wymaganych przez klasyfikację jego szczepu macierzystego, ale decyzję o zmniejszeniu zakresu stosowanych środków hermetyczności można podjąć pod warunkiem przeprowadzenia właściwej oceny ryzyka zawodowego dla pracowników.

Odnosi się to do sytuacji, gdy taki szczep ma być na przykład zastosowany jako produkt lub część produktu o przeznaczeniu profilaktycznym lub terapeutycznym.

4. Nomenklatura sklasyfikowanych czynników stosowana do stworzenia niniejszego wykazu odzwierciedla najnowsze międzynarodowe ustalenia w zakresie taksonomii i nomenklatury czynników biologicznych.

5. Wymagania dotyczące stosowania środków hermetyczności wynikające z klasyfikacji pasożytów stosuje się jedynie do tych etapów cyklu życiowego pasożyta, w których jest on zakaźny dla ludzi w miejscu pracy.

Wyjaśnienie oznaczeń dodatkowych stosowanych w wykazie:

A - możliwe efekty alergiczne

D - wykaz pracowników narażonych na działanie tego czynnika biologicznego ma być przechowywany przez okres dłuższy niż 10 lat po zakończeniu ostatniego zanotowanego przypadku narażenia

T - produkcja toksyn

V - dostępna i zarejestrowana w Unii Europejskiej skuteczna szczepionka

(1) Klasyfikacja zgodna z globalnym planem działania Światowej Organizacji Zdrowia mającym na celu zminimalizowanie ryzyka zakażenia wirusem polio związanym z miejscami przechowywania po eradykacji według typu dzikich szczepów wirusa polio i stopniowym zaprzestaniu stosowania doustnej szczepionki przeciw polio.

(2) Kleszczowe zapalenie mózgu.

(3) Tylko dla typu A i B.

(4) Zalecane dla pracy przy bezpośrednim kontakcie z tymi czynnikami.

(5) Wyróżnia się dwa wirusy: jeden to rodzaj wirusa ospy bawołów, a drugi to wariant wirusa krowianki.

(6) Wariant wirusa ospy krów.

(7) Wariant wirusa krowianki.

⁽⁸⁾ Nie ma dowodów na występowanie u ludzi choroby wywołanej przez inne renowirusy występujące u małp. Zapobiegawczo dla prac przy nich jest zalecany poziom hermetyczności 3.

⁽⁹⁾ Wirus zapalenia wątroby typu D jest chorobotwórczy u pracowników jedynie w obecności jednoczesnego lub wtórnego zakażenia wywołanego wirusem zapalenia wątroby typu B. Szczepienie przeciwko wirusowi zapalenia wątroby typu B chroni więc pracowników, którzy nie zostali zakażeni wirusem zapalenia wątroby typu B, przed wirusowym zapaleniem wątroby typu D.

⁽¹⁰⁾ Diagnostyczne prace laboratoryjne niepowodujące namnażania wirusa SARS-CoV-2 powinny być prowadzone w obiektach stosujących procedury równoważne przynajmniej poziomowi hermetyczności 2. Prace obejmujące namnażanie SARS-CoV-2 powinny być przeprowadzane w laboratorium o poziomie hermetyczności 3 z ciśnieniem powietrza utrzymywanym na poziomie niższym od ciśnienia atmosferycznego.

Wykaz "prac niepowodujących namnażania wirusa SARS-CoV-2" jest publikowany w formie zaleceń przez WHO.

** Czynniki biologiczne, które nie przenoszą się drogą powietrzną, przez co stwarzają ograniczone ryzyko zakażenia dla pracowników.

Uwaga: W przypadku szkodliwych czynników biologicznych występujących na tej liście skrót "spp." odnosi się do innych gatunków należących do tego rodzaju, które nie zostały wyraźnie włączone do wykazu, ale są znane jako patogenne dla ludzi.

BAKTERIE i podobne organizmy

Szkodliwy czynnik biologiczny	Klasyfikacja szkodliwych czynników biologicznych według grup zagrożenia	Oznaczenie dodatkowe
Actinomadura madurae	2	
Actinomadura pelletieri	2	
Actinomyces gerencseriae	2	
Actinomyces israelii	2	
Actinomyces spp.	2	
Aggregatibacter actinomycetemcomitans (Actinobacillus actinomycetemcomitans)	2	
Anaplasma spp.	2	
Arcanobacterium haemolyticum (Corynebacterium haemolyticum)	2	
Arcobacter butzleri	2	
Bacillus anthracis	3	T
Bacteroides fragilis	2	

Bacteroides spp.	2	
Bartonella bacilliformis	2	
Bartonella quintana (Rochalimaea quintana)	2	
Bartonella (Rochalimaea) spp.	2	
Bordetella bronchiseptica	2	
Bordetella parapertussis	2	
Bordetella pertussis	2	T, V
Bordetella spp.	2	
Borrelia burgdorferi	2	
Borrelia duttonii	2	
Borrelia recurrentis	2	
Borrelia spp.	2	
Brachyspira spp.	2	
Brevibacterium linens	2	A
Brucella abortus	3	
Brucella canis	3	
Brucella inopinata	3	
Brucella melitensis	3	
Brucella suis	3	
Burkholderia cepacia	2	
Burkholderia mallei (Pseudomonas mallei)	3	
Burkholderia pseudomallei (Pseudomonas pseudomallei)	3	D
Campylobacter fetus subsp. fetus	2	
Campylobacter fetus subsp. venerealis	2	
Campylobacter jejuni subsp. doylei	2	
Campylobacter jejuni subsp. jejuni	2	
Campylobacter spp.	2	
Cardiobacterium hominis	2	
Cardiobacterium valvarum	2	
Chlamydia abortus (Chlamydophila abortus)	2	
Chlamydia caviae (Chlamydophila caviae)	2	

Chlamydia felis (Chlamydophila felis)	2	
Chlamydia pneumoniae (Chlamydophila pneumoniae)	2	
Chlamydia psittaci (Chlamydophila psittaci) (szczepy ptasie)	3	
Chlamydia psittaci (Chlamydophila psittaci) (inne szczepy)	2	
Chlamydia trachomatis (Chlamydophila trachomatis)	2	
Clostridium botulinum	2	T
Clostridium difficile	2	T
Clostridium perfringens	2	T
Clostridium tetani	2	T, V
Clostridium spp.	2	
Corynebacterium diphtheriae	2	T, V
Corynebacterium minutissimum	2	
Corynebacterium pseudotuberculosis	2	T
Corynebacterium ulcerans	2	T
Corynebacterium spp.	2	
Coxiella burnetii	3	
Cytophaga allerginae	2	A, T
Edwardsiella tarda	2	
Ehrlichia spp.	2	
Eikenella corrodens	2	
Elizabethkingia meningoseptica (Flavobacterium meningosepticum)	2	
Enterobacter aerogenes (Klebsiella mobilis)	2	
Enterobacter cloacae subsp. cloacae (Enterobacter cloacae)	2	
Enterobacter spp.	2	
Enterococcus spp.	2	
Erysipelothrix rhusiopathiae	2	
Escherichia coli (z wyjątkiem	2	

szczepów niepatogennych)		
Escherichia coli, szczepy werocytotoksyczne lub enterotoksyczne fnp. O157:H7, 0124 lub 0123)	3**	T
Fluoribacter bozemanae (Legionella)	2	
Francisella hispaniensis	2	
Francisella tularensis subsp. holarctica	2	
Francisella tularensis subsp. mediasiatica	2	
Francisella tularensis subsp. novicida	2	
Francisella tularensis subsp. tularensis	3	
Fusobacterium necrophorum subsp. funduliforme	2	
Fusobacterium necrophorum subsp. necrophorum	2	
Gardnerella vaginalis	2	
Haemophilus ducreyi	2	
Haemophilus influenzae	2	V
Haemophilus spp.	2	
Helicobacter pylori	2	
Helicobacter spp.	2	
Klebsiella oxytoca	2	
Klebsiella pneumoniae subsp. ozaenae	2	
Klebsiella pneumoniae subsp. pneumoniae	2	
Klebsiella pneumoniae subsp. rhinoscleromatis	2	
Klebsiella spp.	2	
Legionella pneumophila subsp. fraseri	2	
Legionella pneumophila subsp. pascullei	2	
Legionella pneumophila subsp. pneumophila	2	
Legionella spp.	2	

Leptospira interrogans (wszystkie serotypy)	2	
Leptospira spp.	2	
Listeria monocytogenes	2	
Listeria ivanovii subsp. ivanovii	2	
Listeria invanovii subsp. londoniensis	2	
Morganella morganii subsp. morganii (Proteus morganii)	2	
Morganella morganii subsp. sibonii	2	
Mycobacterium abscessus subsp. abscessus	2	
Mycobacterium africanum	3	V
Mycobacterium avium subsp. avium (Mycobacterium avium)	2	
Mycobacterium avium subsp. paratuberculosis (Mycobacterium paratuberculosis)	2	
Mycobacterium avium subsp. silvaticum	2	
Mycobacterium bovis	3	V
Mycobacterium caprae (Mycobacterium tuberculosis subsp. caprae)	3	
Mycobacterium chelonae	2	
Mycobacterium chimaera	2	
Mycobacterium fortuitum	2	
Mycobacterium intracellulare	2	
Mycobacterium kansasii	2	
Mycobacterium leprae	3	
Mycobacterium malmoense	2	
Mycobacterium marinum	2	
Mycobacterium microti	3**	
Mycobacterium pinnipedii	3	
Mycobacterium scrofulaceum	2	
Mycobacterium simiae	2	
Mycobacterium szulgai	2	

<i>Mycobacterium tuberculosis</i>	3	V
<i>Mycobacterium ulcerans</i>	3**	
<i>Mycobacterium xenopi</i>	2	
<i>Mycoplasma hominis</i>	2	
<i>Mycoplasma pneumoniae</i>	2	
<i>Mycoplasma</i> spp.	2	
<i>Neisseria gonorrhoeae</i>	2	
<i>Neisseria meningitidis</i>	2	V
<i>Neorickettsia sennetsu</i> (<i>Rickettsia sennetsu</i> , <i>Ehrlichia sennetsu</i>)	2	
<i>Nocardia asteroides</i>	2	
<i>Nocardia brasiliensis</i>	2	
<i>Nocardia farcinica</i>	2	
<i>Nocardia nova</i>	2	
<i>Nocardia otitidiscaviarum</i>	2	
<i>Nocardia</i> spp.	2	
<i>Orientia tsutsugamushi</i> (<i>Rickettsia tsutsugamushi</i>)	3	
<i>Pantoea agglomerans</i>	2	A, T
<i>Pasteurella multocida</i> subsp. <i>gallicida</i> (<i>Pasteurella gallicida</i>)	2	
<i>Pasteurella multocida</i> subsp. <i>multocida</i>	2	
<i>Pasteurella multocida</i> subsp. <i>septica</i>	2	
<i>Pasteurella</i> spp.	2	
<i>Peptostreptococcus anaerobius</i>	2	
<i>Plesiomonas shigelloides</i>	2	
<i>Porphyromonas</i> spp.	2	
<i>Prevotella</i> spp.	2	
<i>Proteus mirabilis</i>	2	
<i>Proteus penneri</i>	2	
<i>Proteus vulgaris</i>	2	
<i>Providencia alcalifaciens</i> (<i>Proteus inconstans</i>)	2	
<i>Providencia rettgeri</i> (<i>Proteus rettgeri</i>)	2	
<i>Providencia</i> spp.	2	

<i>Pseudomonas aeruginosa</i>	2	T
<i>Rhodococcus hoagii</i> (<i>Corynebacterium equi</i>)	2	
<i>Rickettsia africae</i>	3	
<i>Rickettsia akari</i>	3**	
<i>Rickettsia australis</i>	3	
<i>Rickettsia canadensis</i>	2	
<i>Rickettsia conorii</i>	3	
<i>Rickettsia heilongjiangensis</i>	3**	
<i>Rickettsia japonica</i>	3	
<i>Rickettsia montanensis</i>	2	
<i>Rickettsia typhi</i>	3	
<i>Rickettsia prowazekii</i>	3	
<i>Rickettsia rickettsii</i>	3	
<i>Rickettsia sibirica</i>	3	
<i>Rickettsia</i> spp.	2	
<i>Saccharomonospora viridis</i>	2	A
<i>Saccharopolyspora</i> <i>rectivirgula</i>	2	A
<i>Salmonella enterica</i> (<i>choleraesuis</i>) subsp. <i>arizonae</i>	2	
<i>Salmonella</i> Enteritidis	2	
<i>Salmonella</i> Paratyphi A, B, C	2	V
<i>Salmonella</i> Typhi	3**	V
<i>Salmonella</i> Typhimurium	2	
<i>Salmonella</i> (inne serotypy)	2	
<i>Shigella boydii</i>	2	
<i>Shigella dysenteriae</i> (typ 1)	3**	T
<i>Shigella dysenteriae</i> , inne niż typ 1	2	
<i>Shigella flexneri</i>	2	
<i>Shigella sonnei</i>	2	
<i>Staphylococcus aureus</i>	2	T
<i>Streptobacillus moniliformis</i>	2	
<i>Streptococcus agalactiae</i>	2	
<i>Streptococcus dysgalactiae</i> subsp. <i>equisimilis</i>	2	
<i>Streptococcus pneumoniae</i>	2	T, V
<i>Streptococcus pyogenes</i>	2	T
<i>Streptococcus suis</i>	2	

Streptococcus spp.	2	
Streptomyces albus	2	A
Streptomyces spp.	2	A
Thermoactinomyces thalpophilus	2	A
Thermoactinomyces vulgaris	2	A
Treponema carateum	2	
Treponema pallidum	2	
Treponema pertenue	2	
Treponema spp.	2	
Trueperella pyogenes	2	
Ureaplasma parvum	2	
Ureaplasma urealyticum	2	
Vibrio cholerae (włącznie z El Tor)	2	T, V
Vibrio parahaemolyticus (Benecka parahaemolytica)	2	
Vibrio spp.	2	
Yersinia enterocolitica subsp. enterolitica	2	
Yersinia enterocolitica subsp. palaearctica	2	
Yersinia pestis	3	
Yersinia pseudotuberculosis	2	
Yersinia spp.	2	

WIRUSY

UWAGA:

Wirusy zostały umieszczone w wykazie według rzędu (O - order), rodziny (F-family) i rodzaju (G - genus).

Szkodliwy czynnik biologiczny (gatunek wirusa lub wskazany takson)	Klasyfikacja szkodliwych czynników biologicznych według grup zagrożenia	Oznaczenie dodatkowe
Bunyavirales (O)		
Hantaviridae (F)		
Hantavirus (Orthohantavirus) (G)		
Hantavirus Andes (hantavirus wywołujący hantawirusowy zespół płucny [HPS])	3	
Hantavirus Bayou	3	

Hantavirus Black Creek Canal	3
Hantavirus Caño Delgadito	3
Hantavirus Choclo	3
Hantavirus Dobrava-Belgrade (hantavirus wywołujący gorączkę krwotoczną z zespołem nerkowym [HFRS])	3
Hantavirus El Moro Canyon	3
Hantavirus Hantaan (hantavirus wywołujący gorączkę krwotoczną z zespołem nerkowym [HFRS])	3
Hantavirus Laguna Negra	3
Hantavirus Prospect Hill	2
Hantavirus Puumala (hantavirus wywołujący nefropatię epidemiczną [NE])	2
Hantavirus Seoul (hantavirus wywołujący gorączkę krwotoczną z zespołem nerkowym [HFRS])	3
Hantavirus Sin Nombre (hantavirus wywołujący hantawirusowy zespół płucny [HPS])	3
Inne chorobotwórcze hantawirusy	2
Nairoviridae (F)	
Nairovirus (Orthonairovirus) (G)	
Nairowirus krymsko- kongijskiej gorączki krwotocznej [CCHF]	4
Nairowirus Dugbe	2
Nairowirus Hazara	2
Nairowirus choroby owiec z Nairobi	2
Inne chorobotwórcze nairowirusy	2
Peribunyaviridae (F)	
Bunyavirus (Orthobunyavirus) (G)	

(G)		
Buniawirus Bunyamwera (wirus Germiston)	2	
Buniawirus kalifornijskiego zapalenia mózgu	2	
Buniawirus gorączki Oropouche	3	
Inne chorobotwórcze buniawirusy	2	
Phenuiviridae (F)		
Phlebovirus (G)		
Flebowirus Bhanja	2	
Flebowirus Punta Toro	2	
Flebowirus gorączki Doliny Rift	3	
Flebowirus gorączki muchy piaskowej serotyp neapolitański (wirus Toscana)	2	
Flebowirus SFTS (flebowirus wywołujący ciężką gorączkę z zespołem małopłytkowości)	3	
Inne chorobotwórcze flebowirusy	2	
Herpesvirales (O)		
F[erpesviridae (F)		
Cytomegalovirus (G)		
Ludzki betaherpeswirus typu 5 (wirus cytomegalii, CMV)	2	
Lymphocryptovirus (G)		
Ludzki gammaherpeswirus typu 4 (wirus Epsteina-Barr)	2	
Rhadinoovirus (G)		
Ludzki gammaherpeswirus typu 8	2	D
Roseolovirus (G)]		
Ludzki betaherpeswirus typu 6A		
(Ludzki wirus B- limfotropowy, HBLV, HHV- 6A)	2	
Ludzki betaherpeswirus typu	2	

6B

Ludzki betaherpeswirus typu 7 Simplexvirus (G)	2	
Małpi alfaherpeswirus typu 1 (herpeswirus małpi, herpeswirus typu B)	3	
Ludzki sfaherpeswirus typu 1 (herpeswirus ludzki typu 1, wirus opryszczki pospolitej typu 1)	2	
Ludzki alfaherpeswirus typu 2 (herpeswirus ludzki typu 2, wirus opryszczki pospolitej typu 2)	2	
Varicellovirus (G)		
Ludzki alfaherpeswirus typu 3 (wirus ospy wietrznej i półpaśca)	2	V
Mononegavirales (O)		
Filoviridae (F)		
Wirus Ebola (G)	4	
Marburgvirus (G)		
Wirus Marburg	4	
Paramyxoviridae (F)		
Avulavirus (G)		
Wirus choroby Newcastle (wirus rzekomego pomoru drobiu)	2	
Henipavirus (G)		
Wirus Hendra	4	
Wirus Nipah	4	
Morbillivirus (G)		
Wirus odry	2	V
Respirovirus (G)		
Ludzki respirowirus typu 1 (wirus paragrypy typu 1)	2	
Ludzki respirowirus typu 3 (wirus paragrypy typu 3)	2	
Rubulavirus (G)		
Wirus świnki	2	V
Ludzki rubulawirus typu 2	2	

(wirus paragrypy typu 2)			
Ludzki rubulawirus typu 4	2		
(wirus paragrypy typu 4)			
Pneumoviridae (F)			
Metapneumovirus (G)			
Orthopneumovirus (G)			
Ludzki syncytialny wirus oddechowy (ludzki orthopneumowirus, RSV)	2		
Rhabdoviridae (F)			
Lyssavirus (G)			
Australijski wirus wścieklizny nietoperzy (ABLV)	3**		V
Wirus Duvenhage (DUVV)	3**		V
Europejski wirus wścieklizny nietoperzy typu 1 (EBLV1),	3**		V
Europejski wirus wścieklizny nietoperzy typu 2 (EBLV2)	3**		V
Wirus wścieklizny nietoperzy Lagos (LBV)	3**		
Wirus Mokola (MOKV)	3		
Wirus wścieklizny (RABV)	3**		V
Vesiculovirus (G)			
Wirus pęcherzykowego zapalenia jamy ustnej, szczep Alagoas	2		
Wirus pęcherzykowego zapalenia jamy ustnej, szczep Indiana	2		
Wirus pęcherzykowego zapalenia jamy ustnej, szczep New Jersey	2		
Wirus Piry (PIRYV, Piry virus)	2		
Nidovirales (O)			
Coronaviridae (F)			
Betakoronavirus (G)			
koronawirus zespołu ostrej niewydolności oddechowej (wirus SARS)	3		
koronawirus zespołu ostrej	3		(10)

niewydolności oddechowej 2 (wirus SARS-CoV-2)		
Koronawirus		
bliskowschodniego zespołu niewydolności oddechowej (wirus MERS)	3	
Inne chorobotwórcze	2	
koronawirusy		
Pikomavirales (O)		
Picornaviridae (F)		
Cardiovirus (G)		
Wirus Saffold	2	
Cosavirus (G)		
Cosavirus A	2	
Enterovirus (G)		
Enterowirus A	2	
Enterowirus B	2	
Enterowirus C	2	
Enterowirus D, ludzki enterowirus typu 70 (wirus ostrego krwotocznego zapalenia spojówek)	2	
Rhinoviruses	2	
Wirus polio typu 1 i 3	2	V
Wirus polio typu 2 (1)	3	V
Hepatovirus (G)		
Wirus zapalenia wątroby typu A (WZW A, HAV, ludzki enterowirus typu 72)	2	V
Kobuvirus (G)		
Aichiwirus A (Aichi virus 1)	2	
Parechovirus (G)		
Parechowirusy typu A	2	
Parechowirusy typu B (wirus Ljungana)	2	
Inne chorobotwórcze	2	
Picornaviridae		
Nieprzyporządkowane (O)		
Adenoviridae (F)	2	
Astroviridae (F)	2	
Arenaviridae (F)		

Mammarenavirus (G)		
Mammarenavirus brazylijski	4	
Mammarenavirus Chapare	4	
Mammarenavirus Flexal	3	
Mammarenavirus Guanarito	4	
Mammarenavirus Junín	4	
Mammarenavirus Lassa (wirus gorączki Lassa)	4	
Mammarenavirus Lujo	4	
Mammarenavirus limfocytowego zapalenia opon mózgowych, szczepy neurotropowe	2	
Mammarenavirus limfocytowego zapalenia opon mózgowych (inne szczepy)	2	
Mammarenavirus Machupo	4	
Mammarenavirus Mobala	2	
Mammarenavirus Mopeia	2	
Mammarenavirus Tacaribe	2	
Mammarenavirus Whitewater Arroyo	3	
Caliciviridae (F)		
Norovirus (G)		
Wirus Norwalk	2	
Inne chorobotwórcze Caliciviridae	2	
Hepadnaviridae (F)		
Ortohepadnawirus (G)		
Wirus zapalenia wątroby typu B (WZW B, HBV)	3**	V, D
Hepeviridae (F)		
Ortohepevirus (G)		
Wirus zapalenia wątroby typu E (WZW E, HEV, Ortohepevirus A)	2	
Flaviviridae (F)		
Flavivirus (G)		
Wirus Dengue	3	
Wirus japońskiego zapalenia mózgu	3	V

Wirus choroby lasu Kyasanur (KFDV)	3	V
Wirus choroby skokowej owiec (LIV)	3**	
Wirus zapalenia mózgu doliny Murray (wirus australijskiego zapalenia mózgu)	3	
Wirus omskiej gorączki krwotocznej	3	
Wirus Powassan	3	
Wirus Rocio	3	
Wirus zapalenia mózgu St. Louis	3	
Wirus kleszczowego zapalenia mózgu		
Wirus Absettarov	3	
Wirus Hanzalova	3	
Wirus Hypr	3	
Wirus Kumlinge	3	
Wirus Negishi	3	
Wirus rosyjskiego wiosenno-letniego zapalenia mózgu (2)	3	V
Wirus kleszczowego zapalenia mózgu (podtyp środkowoeuropejski)	3**	V
Wirus kleszczowego zapalenia mózgu (podtyp dalekowschodni)	3	
Wirus kleszczowego zapalenia mózgu (podtyp syberyjski)	3	V
Wirus Wesselsbron	3**	
Wirus gorączki Zachodniego Nilu	3	
Wirus żółtej gorączki	3	V
Wirus Zika	2	
Inne chorobotwórcze flawiwirusy	2	
Hepacivirus (G)		
Wirus zapalenia wątroby typu C (WZW typu C, HCV)	3**	D

Orthomyxoviridae (F)		
Gammainfluenzavirus (G)		
Wirus grypy typu C	2	V ⁽³⁾
Influenzavirus A (G)		
Wysoce patogenne wirusy ptasiej grypy HPAIV (H5), np. H5N1	3	
Wysoce patogenne wirusy ptasiej grypy HPAIV (H7), np. H7N7, H7N9	3	
Wirus grypy typu A	2	V ⁽³⁾
Wirus A grypy typu A/Nowy Jork/1/18 (H1N1) (grypa hiszpanka 1918)	3	
Wirus A grypy typu A/Singapur/1/57 (H2N2)	3	
Nisko patogenny wirus ptasiej grypy (LPAI) H7N9	3	
Influenzavirus B (G)		
Wirus grypy typu B	2	V ⁽³⁾
Thogoto virus (G)		
Wirus Dhori (przenoszone przez kleszcze orthomyxoviridae: Dhori)	2	
Wirus Thogoto (przenoszone przez kleszcze orthomyxoviridae: Thogoto)	2	
Papillomaviridae (F)	2	D ⁽⁴⁾
Parvoviridae (F)		
Erytroparvovirus (G)		
Ludzki parwowirus B19	2	
Polyomaviridae (F)		
Betapoliomavirus (G)		
Ludzki poliomavirus 1 (wirus BK)	2	D ⁽⁴⁾
Ludzki poliomavirus 2 (wirus JC)	2	D ⁽⁴⁾
Poxviridae (F)		
Molluscipoxvirus (G)		
Wirus mięczaka zakaźnego (MCV)	2	

Orthopoxvirus (G)		
Wirus ospy krów	2	
Wirus ospy małp	3	V
Wirus krowianki (w tym wirus ospy bawołów ⁽⁵⁾ , wirus ospy słońi ⁽⁶⁾ , wirus ospy królików ⁽⁷⁾)	2	
Wirus ospy prawdziwej (variola major i minor)	4	V
Parapoxvirus (G)		
Wirus Orf	2	
Wirus rzekomej ospy krowiej (wirus guzków dojarek, parapoxvirus bovis)	2	
Yatapoxvirus (G)		
Wirus Tanapox	2	
Wirus Yaba	2	
Reoviridae (F)		
Seadornavirus (G)		
Wirus Banna	2	
Coltivirus (G)	2	
Rotavirus (G)	2	
Orbivirus (G)	2	
Retroviridae (F)		
Deltaretrovirus (G)		
Ludzki wirus T-limfotropowy typu 1 (HTLV-1)	3**	D
Ludzki wirus T-limfotropowy typu 2 (HTLV-2)	3**	D
Lentivirus (G)		
Ludzki wirus niedoboru odporności typu 1 (HIV-1)	3**	D
Ludzki wirus niedoboru odporności typu 2 (HIV-2)	3**	D
Małpi wirus niedoboru odporności (SIV)	2	(8)
Togaviridae (F)		
Alphavirus (G)		
Wirus Cabassou	3	
Wirus wschodniego zapalenia mózgu i rdzenia koni	3	V

Wirus Bebaru	2	
Wirus Chikungunya	3**	
Wirus Everglades	3**	
Wirus Mayaro	3	
Wirus Mucambo	3**	
Wirus Ndumu	3**	
Wirus O'nyong-nyong	2	
Wirus Ross River	2	
Wirus Semliki Forest (wirus gorączki lasu, SFV)	2	
Wirus Sindbis	2	
Wirus Tonate	3**	
Wirus wenezuelskiego zapalenia mózgu i rdzenia koni	3	V
Wirus zachodniego zapalenia mózgu i rdzenia koni	3	V
Inne chorobotwórcze alfawirusy	2	
Rubivirus (G)		
Wirus różyczki	2	V
Nieprzyporządkowane (F)		
Deltawirus (G)		
Wirus zapalenia wątroby typu D (WZW typu D, HDV)	2	V, D, ⁽⁹⁾

CZYNNIKI PASAŻOWALNYCH ENCEFALOPATII GĄBCZASTYCH

Szkodliwy czynnik biologiczny	Klasyfikacja szkodliwych czynników biologicznych według grup zagrożenia	Oznaczenie dodatkowe
Czynnik choroby Creutzfeldta-Jakoba	3**	D ⁽⁴⁾
Wariant czynnika choroby Creutzfeldta-Jakoba	3**	D ⁽⁴⁾
Czynnik gąbczastej encefalopatii bydła (BSE) oraz innych zwierzęcych gąbczastych encefalopatii przenośnych TSE	3**	D ⁽⁴⁾
Czynnik zespołu Gerstmann-Strausslera- Scheinkera	3**	D ⁽⁴⁾
Czynnik choroby Kuru	3**	D ⁽⁴⁾

Czynnik trzęsawki owiec

2

PASOŻYTY

Szkodliwy czynnik biologiczny	Klasyfikacja szkodliwych czynników biologicznych według grup zagrożenia	Oznaczenie dodatkowe
<i>Acanthamoeba castellani</i>	2	
<i>Ancylostoma duodenale</i>	2	
<i>Angiostrongylus cantonensis</i>	2	
<i>Angiostrongylus costaricensis</i>	2	
<i>Anisakis simplex</i>	2	A
<i>Ascaris lumbricoides</i>	2	A
<i>Ascaris suum</i>	2	A
<i>Babesia divergens</i>	2	
<i>Babesia microti</i>	2	
<i>Balamuthia mandrillaris</i>	3	
<i>Balantidium coli</i>	2	
<i>Brugia malayi</i>	2	
<i>Brugia pahangi</i>	2	
<i>Brugia timori</i>	2	
<i>Capillaria philippinensis</i>	2	
<i>Capillaria</i> spp.	2	
<i>Clonorchis sinensis</i> (<i>Opisthorchis sinensis</i>)	2	
<i>Clonorchis viverrini</i> (<i>Opisthorchis viverrini</i>)	2	
<i>Cryptosporidium hominis</i>	2	
<i>Cryptosporidium parvum</i>	2	
<i>Cyclospora cayetanensis</i>	2	
<i>Dicrocoelium dentriticum</i>	2	
<i>Dipetalonema streptocerca</i>	2	
<i>Diphyllobothrium latum</i>	2	
<i>Dracunculus medinensis</i>	2	
<i>Echinococcus granulosus</i>	3**	
<i>Echinococcus multilocularis</i>	3**	
<i>Echinococcus oligarthrus</i>	3**	
<i>Echinococcus vogeli</i>	3**	
<i>Entamoeba histolytica</i>	2	
<i>Enterobius vermicularis</i>	2	
<i>Enterocytozoon bieneusi</i>	2	
<i>Fasciola gigantica</i>	2	

Fasciola hepatica	2
Fasciolopsis buski	2
Giardia lamblia (Giardia duodenalis, Giardia intestinalis)	2
Heterophyes spp.	2
Hymenolepis diminuta	2
Hymenolepis nana	2
Leishmania aethiopica	2
Leishmania braziliensis	3**
Leishmania donovani	3**
Leishmania guyanensis (Viannia guyanensis)	3**
Leishmania infantum (Leishmania chagasi)	3**
Leishmania major	2
Leishmania mexicana	2
Leishmania panamensis (Viannia panamensis)	3**
Leishmania peruviana	2
Leishmania tropica	2
Leishmania spp.	2
Loa loa	2
Mansonella ozzardi	2
Mansonella perstans	2
Mansonella streptocerca	2
Metagonimus spp.	2
Naegleria fowleri	3
Necator americanus	2
Onchocerca volvulus	2
Opisthorchis felineus	2
Opisthorchis spp.	2
Paragonimus westermani	2
Paragonimus spp.	2
Plasmodium falciparum	3**
Plasmodium knowlesi	3**
Plasmodium spp. (ludzki i małpi)	2
Sarcocystis sui hominis	2
Schistosoma haematobium	2

Schistosoma intercalatum	2
Schistosoma japonicum	2
Schistosoma mansoni	2
Schistosoma mekongi	2
Strongyloides stercoralis	2
Strongyloides spp.	2
Taenia saginata	2
Taenia solium	3**
Toxocara canis	2
Toxocara cati	2
Toxoplasma gondii	2
Trichinella nativa	2
Trichinella nelsoni	2
Trichinella pseudospiralis	2
Trichinella spiralis	2
Trichomonas vaginalis	2
Trichostrongylus orientalis	2
Trichostrongylus spp.	2
Trichuris trichiura	2
Trypanosoma brucei brucei	2
Trypanosoma brucei gambiense	2
Trypanosoma brucei rhodesiense	3**
Trypanosoma cruzi	3**
Wuchereria bancrofti	2

GRZYBY

Szkodliwy czynnik biologiczny	Klasyfikacja szkodliwych czynników biologicznych według grup zagrożenia	Oznaczenie dodatkowe
Aspergillus flavus	2	A
Aspergillus fumigatus	2	A
Aspergillus spp.	2	
Blastomyces dermatitidis (Ajellomyces dermatitidis)	3	
Blastomyces gilchristii	3	
Candida albicans	2	A
Candida dubliniensis	2	
Candida glabrata	2	
Candida parapsilosis	2	

<i>Candida tropicalis</i>	2	
<i>Cladophialophora bantiana</i> (<i>Xylohypha bantiana</i> , <i>Cladosporium bantianum</i> , <i>trichoides</i>)	3	
<i>Cladophialophora modesta</i>	3	
<i>Cladophialophora</i> spp.	2	
<i>Coccidioides immitis</i>	3	A
<i>Coccidioides posadasii</i>	3	A
<i>Cryptococcus gattii</i> (<i>Filobasidiella neoformans</i> var. <i>bacillispora</i>)	2	A
<i>Cryptococcus neoformans</i> (<i>Filobasidiella neoformans</i> var. <i>neoformans</i>)	2	A
<i>Emmonsia parva</i> var. <i>parva</i>	2	
<i>Emmonsia parva</i> var. <i>crescens</i>	2	
<i>Epidermophyton floccosum</i>	2	A
<i>Epidermophyton</i> spp.	2	
<i>Fonsecaea pedrosoi</i>	2	
<i>Histoplasma capsulatum</i>	3	
<i>Histoplasma capsulatum</i> var. <i>farcinosum</i>	3	
<i>Histoplasma duboisii</i>	3	
<i>Madurella grisea</i>	2	
<i>Madurella mycetomatis</i>	2	
<i>Microsporum</i> spp.	2	A
<i>Nannizzia</i> spp.	2	
<i>Neotestudina rosatii</i>	2	
<i>Paracoccidioides brasiliensis</i>	3	A
<i>Paracoccidioides lutzii</i>	3	
<i>Paraphyton</i> spp.	2	
<i>Rhinocladiella mackenziei</i>	3	
<i>Scedosporium apiospermum</i>	2	
<i>Scedosporium prolificans</i> (<i>inflatum</i>)	2	
<i>Sporothrix schenckii</i>	2	
<i>Talaromyces mameffei</i> (<i>Penicillium marneffei</i>)	2	A
<i>Trichophyton rubrum</i>	2	A
<i>Trichophyton tonsurans</i>	2	A

ZAŁĄCZNIK Nr 2 ⁷
WYKAZ PRAC NARAŻAJĄCYCH PRACOWNIKÓW NA DZIAŁANIE
CZYNNIKÓW BIOLOGICZNYCH

Lp.	
1	Praca w zakładach produkujących żywność
2	Praca w rolnictwie
3	Praca, podczas której dochodzi do kontaktu ze zwierzętami lub produktami pochodzenia zwierzęcego
4	Praca w jednostkach ochrony zdrowia, w tym w pomieszczeniach izolacyjnych i zakładach, gdzie są wykonywane badania pośmiertne
5	Praca w laboratoriach klinicznych, weterynaryjnych lub diagnostycznych
6	Praca w zakładach gospodarki odpadami
7	Praca przy oczyszczaniu ścieków
8	Praca inna od wymienionej w lp. 1-7, w przypadku której wynik oceny ryzyka, przeprowadzonej zgodnie z § 5 i § 6 rozporządzenia, wskazuje, że czynniki biologiczne mogą być obecne w środowisku pracy

ZAŁĄCZNIK Nr 3

WZÓR ZNAKU OSTRZEGAJĄCEGO PRZED ZAGROŻENIEM BIOLOGICZNYM
wzór

UWAGA:

Piktogram powinien być koloru czarnego na żółto-pomarańczowym tle, w formie trójkąta.

ZAŁĄCZNIK Nr 4 ⁸

ŚRODKI HERMETYCZNOŚCI I STOPNIE HERMETYCZNOŚCI DLA
LABORATORIÓW, ZWIERZĘTARNI, POMIESZCZEŃ IZOLACYJNYCH DLA
LUDZI I ZWIERZĄT

Uwaga wstępna

Środki zawarte w niniejszym załączniku stosuje się adekwatnie do rodzaju wykonywanej czynności, oceny ryzyka zawodowego oraz rodzaju szkodliwego czynnika biologicznego. W tabeli określenie "zalecane" oznacza, że środki powinny być stosowane, o ile wyniki oceny ryzyka zawodowego, o której mowa w § 5 i § 6 niniejszego rozporządzenia, nie wskazują inaczej.

Środki hermetyczności ⁽¹⁾	Stopień hermetyczności		
	grupa 2 zagrożenia	grupa 3 zagrożenia	grupa 4 zagrożenia
1	2	3	4
Miejsce pracy			
1. Odizolowane od innych czynności wykonywanych w tym samym budynku	niewymagane	zalecane	wymagane
2. Przystosowane do dezynfekcji przez fumigację (możliwość szczelnego zamknięcia)	niewymagane	zalecane	wymagane
Obiekty			
1. Praca ze skażonym materiałem, włącznie ze zwierzętami, prowadzona w komorze bezpieczeństwa biologicznego lub izolatce lub innym odpowiednim pomieszczeniu zamkniętym	tam, gdzie to konieczne	wymagane, jeżeli zakażenie przenoszone jest drogą powietrzną	wymagane
Wyposażenie			
1. Powietrze wprowadzane i wyprowadzane z miejsca pracy przez filtry (HEPA ⁽²⁾) lub podobne	niewymagane	wymagane dla powietrza wyprowadzanego	wymagane dla powietrza wprowadzanego i wyprowadzanego
2. Ciśnienie powietrza w miejscu pracy powinno być utrzymywane na poziomie niższym od ciśnienia atmosferycznego	niewymagane	zalecane	wymagane
3. Powierzchnie nieprzepuszczalne dla wody i łątwo	wymagane dla stołów i podłóg	wymagane dla stołów, podłóg i innych powierzchni	wymagane dla stołów, ścian, podłóg i sufitu

zmywalne	określonych w ocenie ryzyka			
	Środki hermetyczności ⁽¹⁾	Stopień hermetyczności		
		grupa 2 zagrożenia	grupa 3 zagrożenia	grupa 4 zagrożenia
1	2	3	4	
4. Powierzchnie odporne na kwasy, zasady, rozpuszczalniki oraz środki dezynfekcyjne	zalecane	wymagane	wymagane	
System pracy				
1. Dostęp wyłącznie dla osób uprawnionych	zalecane	wymagane	wymagane przez służbę powietrzną ⁽³⁾	
2. Skuteczna ochrona przed wektorami zakażeń, np. gryzoniami i owadami	zalecane	wymagane	wymagane	
3. Określone procedury dezynfekcji	wymagane	wymagane	wymagane	
4. Bezpieczne przechowywanie czynnika biologicznego	wymagane	wymagane	wymagane bezpieczne przechowywanie	
5. Pracownicy powinni wziąć prysznic przed opuszczeniem pomieszczenia zamkniętego	niewymagane	zalecane	zalecane	
Odpady				
1. Zatwierdzony proces inaktywacji w celu bezpiecznego usuwania zwłok zwierzęcych	zalecane	wymagane na miejscu lub poza nim	wymagane na miejscu	
Inne środki				
1. Pełne wyposażenie przypisane do laboratorium	niewymagane	zalecane	wymagane	
2. Okno do obserwacji lub podobne rozwiązanie, tak aby	zalecane	zalecane	wymagane	

znajdujący się
wewnątrz pracownicy
mogli być widoczni

(1) Zatwierdzony proces inaktywacji w celu bezpiecznego usuwania zwłok zwierzęcych wymagany, jeżeli dotyczy. Przy pracy z czynnikami biologicznymi z grupy zagrożenia 3 zgodnie z załącznikiem nr 1 do rozporządzenia, przy których zastosowano w tym załączniku oznaczenie "***", dopuszczalna rezygnacja ze stosowania:

a) powietrza wprowadzanego i wyprowadzanego z miejsca pracy przez filtry (HEPA⁽²⁾) lub podobne,

b) zatwierdzonego procesu inaktywacji w celu bezpiecznego usuwania zwłok zwierzęcych.

(2) HEPA - wysokosprawny filtr powietrza.

(3) Śluza powietrzna. Wejście musi się odbywać przez słuzę powietrzną, która jest pomieszczeniem odizolowanym od laboratorium.

Strona czysta śluzy powietrznej musi być odseparowana od strony ograniczonego wstępu pomieszczeniem z prysznicami lub szatnią i najlepiej z drzwiami ryglowanymi od wewnątrz.

ZAŁĄCZNIK Nr 5 ⁹

ŚRODKI HERMETYCZNOŚCI I STOPNIE HERMETYCZNOŚCI W PROCESACH PRZEMYSŁOWYCH

Uwaga wstępna

W tabeli określenie "zalecane" oznacza, że środki powinny być stosowane, o ile wyniki oceny ryzyka zawodowego, o której mowa w § 5 i § 6 niniejszego rozporządzenia, nie wskazują inaczej.

Czynniki biologiczne z grupy 1 zagrożenia

W przypadku pracy z czynnikami biologicznymi grupy 1 zagrożenia, w tym z atenuowanymi szczepionkami, należy stosować odpowiednie zasady bezpieczeństwa i higieny pracy.

Czynniki biologiczne z grup 2, 3 i 4 zagrożenia

Może być konieczne wybranie i połączenie wymagań dotyczących hermetyczności, zamieszczonych poniżej w różnych kategoriach, na podstawie oceny ryzyka zawodowego odnoszącej się do każdego konkretnego procesu lub części procesu.

A. Środki hermetyczności	B. Stopień hermetyczności		
	grupa 2 zagrożenia	grupa 3 zagrożenia	grupa 4 zagrożenia
1	2	3	4
Informacje ogólne			
1. Praca z żywymi mikroorganizmami wykonywana w systemie odizolowanym od środowiska	wymagane	wymagane	wymagane
2. Kontrola gazów	wymagana	wymagane	wymagane

wylotowych z systemu zamkniętego, co najmniej przez zastosowanie filtrów HEPA	minimalizacja uwalniania	zapobieganie uwalnianiu	zapobieganie uwalnianiu
3. Pobieranie próbek, wprowadzanie materiałów do systemu zamkniętego oraz przenoszenie żywych mikroorganizmów do innych systemów zamkniętych przeprowadzane tak, aby:	zminimalizować rozprzestrzenianie	zapobiec rozprzestrzenianiu	zapobiec rozprzestrzenianiu
4. Płynne hodowle nie są usuwane poza obszar systemu zamkniętego, jeżeli żywe mikroorganizmy nie zostały poddane:	inaktywacji za pomocą zatwierdzonych środków chemicznych lub fizycznych	inaktywacji za pomocą zatwierdzonych środków chemicznych lub fizycznych	inaktywacji za pomocą zatwierdzonych środków chemicznych lub fizycznych
5. Szczelność systemu zaprojektowana tak, aby:	zminimalizować rozprzestrzenianie	zapobiec rozprzestrzenianiu	zapobiec rozprzestrzenianiu
6. Kontrolowany obszar zaprojektowany tak, aby powstrzymał wyciek wszelkiej zawartości systemu zamkniętego	niewymagane	zalecane	wymagane
7. Kontrolowany obszar przystosowany do dezynfekcji przez fumigację (możliwość szczelnego zamknięcia)	niewymagane	zalecane	wymagane
Obiekty			
1. Umywalnie i środki odkażające dostępne dla personelu	wymagane	wymagane	wymagane
Wyposażenie			
1. Powietrze wprowadzane do	niewymagane	zalecane	wymagane

obszaru kontrolowanego i wyprowadzane z niego powinno przechodzić przez filtry HEPA ⁽¹⁾				
2. Ciśnienie powietrza w obszarze kontrolowanym utrzymywane na poziomie niższym od ciśnienia atmosferycznego	niewymagane	zalecane		wymagane
3. Obszar kontrolowany wentylowany tak, aby zminimalizować skażenie powietrza	zalecane	zalecane		wymagane
System pracy				
1. Systemy zamknięte ⁽²⁾ zlokalizowane w obrębie obszaru kontrolowanego	zalecane	zalecane		wymagane, wybudowane specjalnie w tym celu
2. Umieszczenie znaku ostrzegającego przed zagrożeniem biologicznym	zalecane	wymagane		wymagane
3. Ograniczenie dostępu tylko do osób uprawnionych	zalecane	wymagane		wymagane, przez służbę powietrzną ⁽³⁾
4. Wzięcie prysznicza przed opuszczeniem obszaru kontrolowanego przez pracowników	niewymagane	zalecane		wymagane
5. Noszenie odzieży ochronnej przez pracowników	wymagane, odzież robocza	wymagane		wymagane, pełna zmiana ubrania
Odpady				
1. Ścieki z umywalni i pryszniców zbierane i poddawane	niewymagane	zalecane		wymagane

inaktywacji przed
uwolnieniem

2. Oczyszczanie ścieków przed ostatecznym odprowadzeniem	inaktywacja za pomocą zatwierdzonych środków chemicznych lub fizycznych	inaktywacja za pomocą zatwierdzonych środków chemicznych lub fizycznych	inaktywacja za pomocą zatwierdzonych środków chemicznych lub fizycznych
--	---	---	---

⁽¹⁾ HEPA - wysokosprawny filtr powietrza.

⁽²⁾ System zamknięty - system, który fizycznie oddziela proces od środowiska (np. inkubator, cysterna).

⁽³⁾ Śluza powietrzna. Wejście musi się odbywać przez śluzę powietrzną, która jest pomieszczeniem odizolowanym od laboratorium.

Strona czysta służy powietrznej musi być odseparowana od strony ograniczonego wstępu pomieszczeniem z prysznicami lub szatnią i najlepiej z drzwiami ryglowanymi od wewnątrz.

¹ Minister Zdrowia kieruje działem administracji rządowej - zdrowie, na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 11 czerwca 2004 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Zdrowia (Dz. U. Nr 134, poz. 1439).

² Przepisy niniejszego rozporządzenia wdrażają postanowienia dyrektywy 2000/54/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 września 2000 r. w sprawie ochrony pracowników przed ryzykiem związanym z narażeniem na działanie czynników biologicznych w miejscu pracy (siódma dyrektywa szczegółowa w rozumieniu art. 16 ust. 1 dyrektywy 89/391/EWG) (Dz. Urz. WE L 262 z 17.10.2000, str. 21; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne rozdz. 5, t. 4, str. 48).

³ § 2 zmieniony przez § 1 pkt 1 rozporządzenia z dnia 29 lutego 2008 r. (Dz.U.08.48.288) zmieniającego nin. rozporządzenie z dniem 5 kwietnia 2008 r.

⁴ § 4 ust. 3 zmieniony przez § 1 pkt 2 rozporządzenia z dnia 29 lutego 2008 r. (Dz.U.08.48.288) zmieniającego nin. rozporządzenie z dniem 5 kwietnia 2008 r.

⁵ § 8 ust. 1 zdanie wstępne zmienione przez § 1 pkt 3 rozporządzenia z dnia 29 lutego 2008 r. (Dz.U.08.48.288) zmieniającego nin. rozporządzenie z dniem 5 kwietnia 2008 r.

⁶ Załącznik nr 1 zmieniony przez § 1 pkt 1 rozporządzenia z dnia 11 grudnia 2020 r. (Dz.U.2020.2234) zmieniającego nin. rozporządzenie z dniem 29 grudnia 2020 r.

⁷ Załącznik nr 2 zmieniony przez § 1 pkt 2 rozporządzenia z dnia 11 grudnia 2020 r. (Dz.U.2020.2234) zmieniającego nin. rozporządzenie z dniem 29 grudnia 2020 r.

⁸ Załącznik nr 4 zmieniony przez § 1 pkt 3 rozporządzenia z dnia 11 grudnia 2020 r. (Dz.U.2020.2234) zmieniającego nin. rozporządzenie z dniem 29 grudnia 2020 r.

⁹ Załącznik nr 5 zmieniony przez § 1 pkt 4 rozporządzenia z dnia 11 grudnia 2020 r. (Dz.U.2020.2234) zmieniającego nin. rozporządzenie z dniem 29 grudnia 2020 r.